

धातुपाठ विलासिनिया

॥नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ॥

१. सम्मासम्बुद्ध सूरियो यो सम्बोधो दयो दितो ।
जगु पङ्कज सङ्घाते बोधयी पणमामि तं ॥
२. सद्धम्मभानु यो लोका लोकं कत्वान धी तमं ।
धंसयी मुनिना सम्मा पातुभूतो नमामि तं ॥
३. सिलगन्धसमाकिण्णो बुद्धो सद्धम्महाय यो ।
सङ्घतोयरुहो पाण ली तोसेसि नमामि तं-
४. नत्वा मम गरुवासि पदुमाराम नामकं ।
पाळिं निस्साय कस्सा हं धातुपाठविलासिनि-
५. इमज्झि गन्थकरणं सत्थागमनये रतो ।
मूकलंगमु सङ्घाते गामे सज्जनकारिते-
६. सुविसुद्धारामनाम विहारम्हि निवासको ।
तस्मिं पधान थेरो सि कतञ्जू सन्तवुत्ति यो-
७. गुणालङ्कारनामो सो थेरो थेरन्वये रतो ।
याचि मं अभिगन्त्वान मित्तो मे वङ्कमानसो ॥
८. बुद्धो हेस्सं यदा लोके निदेसो हं तदा इति ।
पापुणिस्स महङ्कारं को वादो पनि हन्तरे-

अप्पच्चयो परो होति भूवादि गणतो सति ।
सुद्धकत्तु किरयाख्याने सब्बधातुक निस्सितं-

पयुत्तो कत्तुना योगे ठितो येवा प्पधानिये ।
किरयं साधेति एतस्स दीपकं सासने पदं-

करण वचनंयेव येभ्य्येन पदिस्सति ।
आख्याते कारितट्ठानं सन्धाय कथितं इदं ।
न नामे कारतट्ठानं बोधेता इतिआदिकं-

सुनखेहिपि खादापेन्ति इच्चादिनि पदानितु ।
आहरित्वान दीपेय्य पयोग कुसलो बुधो-यी ॥

कथितो सच्च सङ्खेपे पच्चन्त वचनेन वे ।
भुय्यते इति सदस्स सम्बन्धो भावदीपनो-

निद्वेसपाळियं रूपं विहोति विहवीयति ।
इति दस्सनतोवापि पच्चत्तवचनं थिरं-

तथा धजग्गसुत्तन्ते मुनिना हच्च भासिते ।
सो पहीयिस्सति इति पाळिदस्सनतोपिच-

पारमितानु भावेन महेसीनं देहतो ।
सन्नि निप्फादना नेव सक्कटादि वचो विय-

पच्चत्त दस्सनेनेव पुरिसत्तय योजनं ।
एकवचनिकञ्चापि बहुवचनिकम्पिच ।
कातब्ब मिति नो खन्ती परस्सपदआदिके-

भावे किरयापदं नाम पाळिया अतिदुद्दसं ।
तस्मा तग्गहणूपायो वुत्तो एत्तावता मया-यी ॥

यं तिकालं तिपुरिसं किरयावाचि तिकारकं ।
अत्तिलिङ्गं द्विवचनं त दाख्यातन्ति वुच्चति-यी ॥

आख्यात सागर मथ ज्जतनि तरङ्गं,
धातुज्जलं विकरण गम कालमीनं ।
लोपा नुबन्ध रय मत्थ विभागतीरं,
धीरा तरन्ति कविनो पुथु बुद्धि नावा-यी ॥

चक्खक्खी नयनं नेत्तं लोचनं दिट्ठि दस्सनं ।
पेक्खनं अच्छि पम्हन्तु पखुमन्ति पवुच्चति-यि ॥

“पब्बाजितो सका रट्ठा, अज्जं जनपदं गतो,
महन्तं कोट्ठं कयिराथ, दुरुत्तानं निवेतवे”-

पोराण मेतं अतुल नेतं अज्जतनामिव,
निन्दन्ति तुण्हि मासीनं निन्दन्ति बहुभाणिनं ।

मितभाणिनम्पि निन्दन्ति नत्थि लोके अनिन्दितो-

नगरं यथा पच्चन्तं “गुत्तं” सन्तरबाहियं,
एवं ‘गोपेथ’ अत्तानं, खणे वे मा उपच्चगा-

धिरत्थु तं विसवन्तं, यमहं जीवित कारणा,
वन्तं पच्छा वमिस्सामि, मतं मे जिवितं वरं-

विलुप्पतेव पुरिसो, यावस्स उपकप्पति,
यदा चञ्जे विलुम्पन्ती, सो विलुत्तो विलुम्पती-

“अप्पमादो अमतपदं, पमादो मच्चुनो पदं,
अप्पमत्ता न मीयन्ति, ये पमत्ता यथामता” ॥

१. जाणविमल तिस्साख्यो, यो महासङ्घ नायको,
मरम्मवंसं आदोच, दीपे सण्ठापयी इध-
२. तस्स पधान सिस्सोसि, पाळि यट्ठकथा विदू,
धम्मधार समञ्जातो, यो महा सङ्घसामिको-
३. यो तस्स मुख्यसिस्सा सि, धम्मे सत्थेव कोविदो,
जाणानन्द महाथेरो, खे मा विय सुपाकटो-
४. विमलसार तिस्साख्यो, महासंसाधिपो कवि,
सिस्सोसि दुतियो तस्स, परियत्ति विसारदो-
५. पदुमाराम नामो मे, आचेरो थेरपुङ्गवो,
ततियो तस्स सिस्सो सि सिक्खागारव सञ्जुतो-
६. सङ्घाधिपोच विमल, साराख्यो थेरकुञ्जरो,
पदुमाराम विख्यात, महाथेरो चिमे दुवे-
७. धम्माधार महासङ्घ, सामिनोच उपन्तिके,
जाणानन्द महाथेर, स्सन्तिकेव समुग्गहं-
८. तेसु खो पदुमाराम महाथेरो अवं ममं,
सिक्खयि सद्द सत्थेच, पाळियट्ठकथासु च-

९. तस्मिं दिवङ्गते पच्छा, छन्दो व्याकरणादिकं,
विमलसार महाथेर, स्सन्तिकेच समुग्गहिं-
१०. तस्स खो पदुमाराम महाथेरस्स धीमतो,
सिस्सेन जाणतिलक थेरेन संससामिना-
११. बुद्धस्स परिनिब्बाण वीसहस्से चतुस्सते,
स सत्तत्थाधिके वस्से जेड्ढमासे मनोरमे-
१२. अट्ठमियं काळपक्खे, कतायं मतिसूदनी,
धातुपाठत्थ बोधाय धातुपाठ विलासिनी-
१३. आदि मुद्दापनं अस्सा, गुणालङ्कार नामिनो,
ओनोजितं, ममायत्तं ततोपरि तपस्सिनो-
१४. सिस्सो मय्हं गुनानन्दो उनाकुरुव गामजो,
ममु पत्थम्हितो आसि, गण्ठिठ्ठानेसनादितो ।
१५. बस्स्यं समञ्जको राजा, मच्चो मम पिता अहु,
ओन्तीन्या वी सनामा मे माता सेनापतान्यनु—
१६. आचेरा चेव पाचेरा, जनको जननीव मे,
देवा चेत्यङ्गिनो सब्बे, नेनपप्पोन्तु निब्बुतिन्ति-

धातुपाठविलासिनिया समाप्तयि ।